

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Még mindig alszol?

A mai zürzavaros, kétségbeeső lármával tarkított, nyugtalan világ nagy átalakulások, s meglepő változások előtt áll.

A megélhetés, a nagyobb darab kenyér, az anyagi jólét biztosítása hihetetlen erőfeszítéseket tesz a társadalom egész vonalán.

Hogy a rövid emberi élet változatosabb, fejlettebb, vidámabb és gazdagabb legyen, ennek szolgálataiba állítják az államhatalom minden eszközét, a közgazdaság minden értékét, a politika minden agyafurtságát és leleményességét, sőt a kultúra és technika minden eredményét.

Célkitűzés: közelebből az egyén érvényesülése, érdekeinek szolgálata, távolabbról — mint cégér — a civilizáció általánosítása, magyarul az „anyagi haladás” elősegítése.

Erkölcsei értékek, lelki emelkedettség, természetfölöttség másodlagos jelentőségű, nem „arany értékek”. A faj, a vér minden, akárcsak az állatvilágban.

Nagyjában ezt az eszmekört futják a különféle társadalmi és politikai, bár egyéb vonatkozásban ellentétes irányzatok. — Csakhogy az egyik „vörös”, a másik „barna”, a harmadik „zöld” szint alkalmaz „görögötüz” fényeként.

A könnyen hívők és rövidlátók — látva a csillogó társadalmi életet, az impozáns anyagi és technikai kultúrát, gyorsan bedűlnek és az emberiség boldog otthonának megteremtését tőlük várják.

A bölcsőbbek és gondolkozók lo-

gikusan belátják, hogy nem a vas, az olaj, a fa, az állat, az arany a valódi érték, nem a külső kultúra, nem a művészet, a tudomány, nem is a család, a társadalmi berendezkedés, sőt nem is az állam a — végcél, hanem mindezeknek alkotója, létalapja, egyetlen valódi birtokosa: az Isten.

Te vakondok-ember, beásod magad korlátoltságod, tudatlanságod sötét vackába, s azt hiszed, hogy a te falud, városod, arasznyi országod az egész világ. Hol voltál évezredek előtt és hol lész az évek milliárdjai után?!

Életed és a világ minden értéke, kincse törékeny játékszer az örökkévalóság el nem pusztítható, nem változó, örök értékei mellett.

Ezt akarja neked adni Krisztusod!

Nem kíván pénzt, nem kíván rab-szolga-munkát, nem mint zsarnok-kényur akar uralkodni fölötted. Szívedet, jószándéku melléállásodat, irgalmas és bőkezű jóságáért hűséges szeretetedet kéri.

Rendezd földi életedet az Ő igazságainak érvényrejtetésével, meg-lásd, nyugodtabban nézhetsz jövőd alakulása elé.

Krisztus örök országában nincs éhség, nincs könny, sem bánat, sem csapás, sem nyomor, ott a kielégülés és boldogság verőfényében sütkérezhetsz mindörökké.

És mégsem nézel reá? Mégsem közelítesz hozzá?

Még mindig alszol?

A katolikus papság a szociális reformokért

Pehm József zalaegerszegi prelá-tus-plebános az ország minden vár-megyéjéből átlag 3—4 papot a fő-városba érkekezletre hívott. A hívó szóra mintegy 70 plebános és más-egyházi tisztséget viselő pap jött egybe s a helyzet alapos megtár-gyalása után az egybegyűltek az itt következő közlést juttatták el a Magyar Kurir útján a nyilvánosság számára:

Az ország minden egyes vidéké-nek egy-egy, a viszonyokkal is-

merős papja felszólalása nyomán az a helyzetkép alakult ki, hogy a régi politikai pártok és vezetők iránt a tömegek bizalmát titokzatos kezek már korábban is, főleg azonban az ausztriai események bekövetkezése óta megrendíteni iparkodnak. Az országszerte tapasztalható elégedet-lenség folytán a szélsőjobb és a nyilasmozgalmak felé terelődik a tömegek érdeklődése. Látni ezt nemcsak a munkásságnál, de még a tisztviselői kar kebelében, sőt olyan

tényezőknél is, amelyek a közhiede-lem szerint politikával nem foglal-kozhatnak. Meg kellett állapítani azt is, hogy a hasadás nemcsak politikai téren tapasztalható, hanem vallási téren is, — azzal, hogy a papságot Krisztustól, a kereszténységet az Egyháztól kezdik különválasztani. Az a veszély fenyeget, hogy az Egyház multjának teljes félreértésé-vel és félremagyarázásával pont azokkal soroznak bennünket papo-kat együvé (zsidók, liberális nagy-birtokosok, stb.) akikkel szemben évtizedek óta küzdöttünk.

Az egész értekezlet leszögezte ma-gát a nemzeti, szociális, keresztény és korszerűen továbbépítendő alkot-mányos irány követeléséhez.

I. A nemzeti irányt a magyar ka-tolikus papság részéről feleslegesnek tartjuk hangsúlyozni, mivel az ezer-éves történelmi magyar pap mellett egész multja legközelebből az 1919/20-as forradalmi, ellenforradal-mi idők alatt tanúsított magatartása is bizonyosságot tesz. Tehát: voltunk, vagyunk és maradunk mindenkor nemzetiek.

II. Szociálisak vagyunk azzal a komoly határozottsággal, amellyel a Quadregesimo Anno és a Divini Redemptoris kezdetű apostoli kör-levelek a szociális irányt meghirde-tik, — és akarjuk, hogy ezek az elvek hazánkban késedelem nélkül érvényesüljenek.

a) A kormányzat által kezdemé-nyezett reformokat (földteherrende-zés, hitbizományi reform, telepítés, földreform, a nyolc órai munkaidő óvatos és okos keresztülvitele, a legkisebb munkabér megállapítása, mezőgazdasági öregségi biztosítás, stb.) felette szükségességeknek tartottuk és tartjuk. Ezelőtt száz évvel az elődök áldozatos, önkéntes lemondása a papitizedről a nemzeti fejlő-dés tudatos szolgálata volt. A nyolcvanas évek óta állandóan olyan közéleti irányban haladtunk, amely a fenti gondolatokat elindította és szolgálta. A mi eszményeinket Pro-hászka Ottokár hirdette és testesítette meg.

b) Vannak olyan kérdések, amelyek terén a kormányzattól nagyobb határozottságot, főleg gyorsabb ütemet kívánunk. Ilyen kérdések: a bankok és a kar-telek megrendszabályozása, a nemzeti jövedelem elosztódásá-nak olyan értelmű törvényes rendezése, amely városon és falun egyaránt lehetőtlenné te-

szí népes, szegény magyar csa-ládok lerongyolódásával és éhezésével szemben egyesek aránytalanul nagy jövedelmét. Ilyen kérdés még az igazság-talan kamatszint leszállítása, a magas polcon levők álláshal-mozásának megszüntetése; a nyugati demokratikus és pa-rancsuralmi államokban egya-ránt bevezetett és bevált csa-ládvédelmi törvények megalkotá-sa, az egyke leküzdése, — ha kell, erélyes törvényhozási és örökösödési intézkedéssel is; a kis existenciák mielőbbi megerősítése, elsősorban a kon-junkturális és a kapitalista va-gyon igénybevételével. — A magunk részéről hazafias öröm-mel és hálával mutatunk reá, hogy a magyar Püspöki Kar még 1935-ben kijelentette, hogy az egyházi vagyont sem kívánja különleges elbánásban részesí-teni akkor, ha csakugyan a magyar nép szociális megsegi-téséről van szó. Kívánjuk gyorsabb ütemű telepítés keretében a honvédelmi öv megteremté-sét, a keresztény munkástömegek felszabadítását a szociál-demokrata terror alól és ugyan-akkor a keresztény- és nemzeti-szemű munkásérdekvédelem törvényes kiépítését. Magyar fajtánk jövőjének biztosítása érdekében sürgetjük a biboros-hercegprimás házassági tör-vénytervezetének mielőbbi par-lamenti tárgyalását és ugyan-akkor a magzatirtásnak gyilkos-sággá nyilvánítását és illyértel-mű büntetését; nemkülönbön kívánjuk a zugsajtó és a por-nografikus irodalom kiirtását, a kétes mulatóhelyek megszünte-tését.

III. A keresztény irányt Szent István királyunk jelölte ki számunkra. Eb-ben ujhodott meg a nemzet a bol-sevizmus után is, ezért ezt az irányt megváltoztatni, vagy elvizenyősíteni nem engedjük senkinek.

IV. Tiszteljük és annyira kipró-bálnak tartjuk a szentistváni alapot, hogy alkotmányunk korszerű fejlesz-tését ezen az alapon törvényesen is lehetőnek tartjuk.

A zsidókérdést mi szociális, gaz-dasági és világnézeti kérdésenk te-kintjük. Ötven éven át elődeink és mi, az uzsoravilág tetőpontja idején Istóczy és később a Néppárt oldalán álltunk akkor is, amikor ugyszólván

mindenki liberális zsidóbarát volt az egész országban. Az általunk támogatott Kereszténypárt hozta az egyetlen fajvédő törvényt, a numerus clausust, viselve ennek ódiáját mind a mai napig. A fentemlített mindegyik pártmozgalmat, továbbá a fogyasztási-és hitelszövetkezeti hálózatot más-más alkalommal együtt elsősorban mi építettük ki.

Elhatározta az értekezlet, hogy fenti állásfoglalását alkalmas módon eljuttatja az egész magyar papsághoz, nemkülönben a Kereszténypárt-hoz, a Kisgazdapárthoz és a belőle kivált Rakovszky-csoport-hoz, továbbá a magyar királyi Miniszterelnök-höz. Bemutatják a Püspöki Kar tagjainak is és ez utóbbi tettük főleg annak kidomborítását célozza, hogy az egybegyűltek semmit nem akarnak tenni a jövőben sem, amit a Püspöki Kar tagjai legalább utólag nem tudnának.

Térj magadhoz!

Testvér!

Miért állítasz karácsonyfát december 25-én?

Bizonyára azért, mert Isten Örök Fiának születése napján az emberek így hódolnak a Szeretet megjelenésének és ezért te is ünneplőbe öltözöl családoddal együtt a bethlehemi Kisdéd tiszteletére.

Miért teszed, ha nem hiszed az „Istenember” születésében?

Husvétnapján te is előveszed ünneplő ruhádat, munkaszünetet tartasz, husvétit sonkát eszel, locsolkodik jársz vagy jártál.

Miért teszed ezt, ha az öröm és imádat lobogó hitével nem tekintesz a föltámadt Jézusra?

Vagy tudatlanul „majmolod” hitvalló embertársaidat, vagy rosszhiszemű képmutató vagy, mert nehogy megszóljanak embertársaid, ünnepsz olyant, akit nem hiszel vagy nem szeretsz!

Becsületes ember nem alakoskodik!

Légy ellensége nyíltan Krisztusnak, hogy rád ismerjenek és kerüljenek azok, kik őszintén és becsületesen vallják Krisztus istenségét. Mondd ki bátran, hogy te nem keresztény, te pogány vagy!

Ha azonban úgy érzed, hogy az élet forgatagában jó meghuzódní a viharokat lecsendesítő és az emberiséget fenntartó, tápláló Krisztus mellett, akkor ne légy áruló és gyáva, hanem bár bűneid a hegyek csúcsát haladják is felül, jöjj bűnbánó szíveddel Hozzá, ki senkit el nem utasít, senkit meg nem vet, hanem mindenkét magához ölel és megsegít, aki jó szándékkal közeledik irgalmas szívéhez!

A világot teremtő és fenntartó Isten hatalma végtelen.

De hasonlóan mindenható és végtelen az a szeretet is, mely Istent arra bírta, hogy egyszülött Fiát elküldje a földre érted, értem, mindnyájunkért, akik lelkünkét, életünket tőle kaptuk.

Isten jósága nem ismert határt a Kálvária és nem kisebb most sem amikor nap-nap után a földre száll és az Oltáriszentség valóságában várja hódoló imádatodat.

Miért nem jössz hát Hozzá? Miért nem nyitod meg szívedet előtte? Miért késlekedel, amikor mindig vár rád és keres téged!?

A világ minden tájékáról jönnek köszönteni a Krisztus királyt!

Testvér! Te elmaradnál? Te nem vagy keresztény, azaz Krisztus követője?

Krisztus szól az Eucharisztiaiból:

„... vérző templomkövek, golyózáportól eltorzított feszületek, ledöntött Krisztus-szobrok, meggyalázott szentélyek, átszúrt szentostyák borítanak fekete árnyat eucharisztikus arcomra mindenütt. Elhurcolják a szentélyből az imádkozó embereket, fehér lelkeket és lilomos szüzeket folytanak vérözönbe, akiknek egyedüli bűnük az, hogy szerettek engem...

Tengernyi árulóm van s ma nem egy, de millió és millió lándzsával vernék át szívemet és száz halált itatnának velem a kínok epéjével. Százszor és ezerszer förtelmesebben gúnyolnak ma, mint valaha!

Miért nem szeretsz legalább te igazán? Miért nem érzed velem oly mélyen, amennyire emberszív csak képes? Miért nem sietsz hozzám, mint gyermek az atyjához, akit szeret s akit megbántásokért engesztelni igyekszik?

Miért nem vagy élő örökmécs oltáron? Hűséges, ragaszkodó, engesztelő fény?

Miért nem vagy élő szentély, ahonnan sohasem üznek ki...?

(Tarnóczi: Az Eucharisztia fénykörében.)

Egyházi híradás.

Május 15-én, Nep. sz. János ünnepének előestéjén és egész nyolcadán át este 6 órakor körmenetes litániát mondunk a nep. sz. János kápolnában.

Május 23, 24 és 25-én reggel 7 órakor keresztjáró körmenetet tartunk.

Május 27-én szent kilencedet kezdünk — régi szokáshoz híven — a Szentlélek tiszteletére.

Május 31-én este fél 7 órakor mondjuk az idei utolsó májusi litániát szent beszéddel és körmenettel.

Május 22-én d. u. fél 3 órakor végzi havi ájtatosságát az Oltár-egyesület.

Ugyanezen napon d. u. fél 4 órakor a polgári iskolában jönnek össze a budapesti eucharisztikus kongresszusra utazó összes jelentkezők, hogy az indulás, s a pesti tartózkodás idejét, módját megbeszéljék.

Jézus Szíve Szövetség „Leány-csoportja” június 2-án d. u. fél 6, a „Férfi-csoportja” június 4-én d. u. fél 6, az „Asszony-csoportja” június

5-én, d. u. fél 4 órakor tartja havi-összejevetelét a polgári iskolában.

Külterületi szentmisék. Május 22-én az öregkerti kápolna, május 29-én a csejti, június 6-án a varjasi és öregkerti, június 12-én a polyákhalmi és tanítóföldi, június 19-én az öregkerti, június 26-án a csejti iskolában mutatunk be szentmiséket.

Vizsgálatok. Az elemi iskolai vizsgálatokat Pünkösdi hetében tartjuk a polgári és iparostanonc iskolára csak június második felében kerül a sor.

Pünkösdi ünnepén, d. u. 4 órakor a kongresszusi résztvevők beszámoló értekezlet tartanak az itthonmaradt híveknek budapesti élményeiről és tapasztalataikról a polgári iskolában.

Könyvtár. A Katolikus Népház közművelődési könyvtárában kitűnő és hasznosan szórakoztató könyveket kaphatnak olvasásra — néhány fillér használati díj fizetése ellenében az olvasniserető hívek. — Könyvtár óra minden csütörtökön d. u. 7—9-ig.

A XXXIV. Eucharisztikus Kongresszus programja

Az ünnepségek időrendje

Mindössze egy hét választ már el minket a magyar főváros falai között lezajló világesemény: az Eucharisztikus Világkongresszus ünnepi hetétől. Ennek a kevés nemzetnek osztályrészül jutó és az egész világ figyelmét hazánkra irányító emlékeztető ünnepi hétnek programját az események időrendjében az alábbiakban ismertetjük:

Május 24., kedd.

D. u. 6 órakor: Üdvözlő est a pápai legátus tiszteletére az Ünnepi Csarnokban. Beszél Kánya Kálmán külügyminiszter a kormány nevében és gróf Zichy János, Az Actio Catholica részéről.

Május 25., szerda.

D. e. 8 órakor: A Szent István Bazilikában a kongresszus résztvevőit szentmisét mond Serédi Jusztinián bíboroshercegprimás. D. u. 4 óra 30 perckor: a kongresszus ünnepies megnyitása a Hősök terén. A pápai bullát felolvassa Meszlényi Zoltán sinopei püspök. Beszél: Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás,

Hóman Bálint kultuszminiszter és Heylen Tamás namuri püspök, az Eucharisztikus Kongresszusok Állandó Bizottságának elnöke. Végül a pápai legátus intéz szót a résztvevőkhöz. Este 10 óra 15 perckor: Magyarország kormányzójának fogadóestje a királyi palotában.

Május 26. Áldozócsütörtök.

D. e. 9 órakor: Az ifjúság és az első magyar záránokcsoport áldozása a Hősök-terén. A szentmisét Verdier János bíboros, Páris érseke mondja. 11 óra 30 perckor: Papi eucharisztikus gyűlés a Szent István Bazilikában. Szónokok: Pacelli Jenő bíboros, pápai legátus, P. Charles S. J. (Löwen), Kelemen Krizosztom panonhalmi főpápa és Heylen Tamás namuri püspök. D. u. 4 órakor: I. Nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Heylen Tamás namuri püspök, Tóth Tihámér pápai prelátus, egyet. tanár, gróf Della Torre, az Osservatore Romano főszerkesztője. Rövid felszólalások a nemzetek képviselői részéről. Este 8 órakor: Eucharisztikus hajókörmény a Dunán.

Május 27., péntek.

Reggel 7 órakor: A résztvevő

nemzetek szentmiséi kijelölt templomaikban. D. e. 8 órakor: Honvédek, rokkantak és tűzharcosok közös áldozása a Hősök-terén. A szentmisét Gerlier Péter bíboros, érsek, a szentbeszédet Hász István tábori püspök mondja. — A magyar fiúifjúsági gyűlés az Ünnepi Csarnokban Szmercsányi Lajos egri érsek és József Ferenc főherceg elnöklésével. Szónokok: Hudyma Emil c. kanonok, Csik Ferenc orvos, olimpiai bajnok, Timkó Imre gimn. tanuló és Tóth Sándor munkásifjú. — Eucharisztia és a katolikus akció. Gyűlés az Újváros-házán (IV., Váci-u. 62.), Glatfelder Gyula csanádi püspök elnöklésével. Szónokok: Schmidt Sándor bányaugyi főtanácsos, Korompay Károly kórházigazgató, Bornemisza Géza iparügyi és kereskedelmügyi miniszter. — Eucharisztia és a család. Gyűlés a Szent István Társulat dísztermében (VIII., Szentkirályi-u. 28.) gróf Zichy Gyula kalocsai érsek elnöklésével. Szónokok: Radocsay László főispán és Czikéné Lovich Ilona. D. u. 4 órakor: II. Nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Imrédy Béla gazdasági miniszter és Audolant, Blois püspöke. A két beszéd után a nemzetek képviselőinek rövid felszólalása. Este 9 órakor: Nők szentórája a kijelölt templomokban. Éjjel 10 óra 45 perckor: Férfiak éjszakai szentségimádsága a Hősök-terén. Vezetik: P. Bangha Béla S. J. és P. Csávossy Elemér S. J. A szentségkítételt Glatfelder Gyula csanádi püspök végzi. Éjjeli 12 órakor szentmisét mond Gomay Thomas Izidor, Spanyolország primása.

Május 28., szombat.

Reggel 7 órakor: Valamennyi templomban ájtatosságok a missziókért. D. e. 11 órakor: a következő gyűlések lesznek: Magyar leányifjúsági gyűlés az Ünnepi Csarnokban, Shvoy Lajos székesfehérvári püspök és Augusztina főhercegasszony elnöklésével. Szónokok: Széll József belügyminiszter, Pohl Sándor polgármester, Kriston Endre püspök, P. Kerkay Jenő S. J. Déli 12 órakor Görögszertartású misét mond Melles Géza kanonok a magyar gör.-kat. plebániatemplomban. (Rózsák-tere.) D. u. 4 órakor: III. Nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Kállay Tibor ny. miniszter és Scott József angol ügyvéd. A nemzetek képviselőinek rövid felszólalásai után Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás mondja a záróbeszédet. 8 óra 30 perckor: Szabadtéri hangverseny a lecsapolt városligeti-tó területén. 9 óra 30 perckor: Fogadóest a Parlamentben.

Május 29., vasárnap.

Reggel 6 órakor: A katolikus agrárfjúsági legényegyesületek díszgyűlése az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Gábor Miklós agrárfiú, Marshall Ferenc földművelésügyi miniszter, Ugrin József, a mozgalom ügyvivője, Farkas György titkár, Párkányi J. agrárfiú és P. Kerkay Jenő S. J. D. e. 9 órakor: A pápai legátus ünnepi szentmiséje és a kongresszus résztvevőinek közös áldozása a Hősök-terén. A szentmise után esetleg XI. Pius pápa rádiószózata. D. u. 4 órakor: Eucharisztikus körmenet a Szent István bazilikából a Hősök-terére és az Eucharisztikus Kongresszus befejező ünnepsége. A Hősök-terén Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás és Pacelli Jenő bíboros, a pápa legátusa mondanak beszédet.

Május 30., hétfő.

D. e. 9 órakor: Szentmise az Országház előtti téren a Szent Jobb kitételével. Utána körmenet a Szent Jobb kitételével. Utána körmenet a Szent Jobb kitételével. Utána körmenet a Szent Jobb kitételével.

Iparos triduum

Április utolsó napjaiban komoly, magabeszállt férfi-sereg vonult korán reggel és késő este a templom felé. Endrőd iparos társadalmának színe-java, öregje és fiatalja igyekezett az Isten házába, hogy ott hallgassa dr. vitéz Kárpáthy Kravjánszky Mór premontrei rendi kanonok, theológiai tanár mélyenszántó, meggyőző és ébresztő beszédét a krisztusi hit legfontosabb kérdéseiről. A nép többi fia okulhatott iparosaink hűséges kitartásán hitvalló példaadásán. A csekély számban elmaradtak pedig bizonyára bánják és hanyagságukat szégyenlik. Az április 30-án este 7 órakor tartott befejező szentbeszéd után gyertyás-körmenet nyitotta meg az egyházközség „eucharisztikus ünnepségét”. Közel 3000 felnőtt hívő vett részt buzgó imádás és éneklés mellett Krisztus király diadalmenetében, bár a délutáni esőzés lávortartotta a tanyák népét.

Este 8 órától, éjfélig négy szentélmádási órát tartottak külön-külön a férfiak, legények, leányok és asszonyok: — vitéz Kárpáthy Kravjánszky kanonok, Fetzter József esperes és Csernus Mihály apátplebános vezetésével.

Május 1-én a közös szentáldozáson 900-an járultak az Ur Jézus szent testéhez.

Délelőtt 11 órakor nyilvános „hódoló-ünnepélyt” tartottunk a község háza udvarán több ezer hívő részvételével. Fetzter József esperes megnyitó beszédében az eucharisztikus világkongresszus jelentőségét és a katolikus magyarság lelki részvételének, erkölcsi újjászületésének szükségességét hangsúlyozta. Az Iparosdalárda és Szent Imre-énekkar tagjaiból alakult nagy énekkar pompás éneke után dr. Schuster János postaigazgató mondott lenyűgöző hatású, gyújtó beszédét a hitvalló, öntudatos katolikus férfi köteleességéről az eucharisztikus Jézus iránt. A mélyen átértelt és átélte vallásosság nagy-szerű megnyilatkozása volt a beszéd, mely világosan elénk tárta az igazi, százperentes katolikus férfiu és családapa életcélját és legfőbb hivatását.

Az énekkar a „Chistus vincit” kezdetű éneket intonálta, majd dr. Somogyi István v. képviselő, a magyar katolikus közélet egyik kiváló vezéralakja mondta el gondolatokban gazdag, meggyőződéssel teli ünnepi beszédét. Éles logikával tárta fel katolikus vallásunk isteni eredetét, tanításának tökéletes voltát, Krisztus kegyelmének gazdag folyamát a bűnbánó, Istenhez megtérő emberek szívébe. A katolikus emberek százszázalékosan tudják, mit kaptak tulajdonképpen Krisztustól, mily drága kincset. Őriz és oszt nap-nap után a világ minden táján a Megváltó Jézus egyetlen üdvözítő szentegyháza közvetítésével. És mert nem tudják, nem is

élnék vele! Ne csak hirdessék az országában, politikai gyűléseken a „keresztény” irányt és jelszót, de valósítsák is meg a keresztény erkölcs törvényeit a közélet minden viszonylatában. Amíg a régi liberális törvények kötik gúzsba a keresztény bíróság kezét, amíg társadalmi igazságtalanságok állítják szembe egymással a magyar fajtestvérek tömegeit, amíg nem érvényesül Krisztus szeretet-parancsa és erkölcsi törvénye egyénben, családban és a nemzeti élet minden megnyilatkozásában, addig keresztény irányzatról nevelésről dolog beszélni. Az Eucharisztikus Kongresszus imponáló ereje és hatása új krisztusi élet fakadását indítja meg a világ minden részén, de elsősorban kell, hogy kiváltsa ezt a magyar férfivilág százszázalékosan. Újjászületést, lelkiébredést, öntudatos hitvallást és bátor kiállást kíván ma Krisztus minden katonájától, aki nem gyáva és nem áruló a legszentebb eszmékhez!

Nagy éljenzéssel jutalmazta a hallgatóság Somogyi lelketrázó beszédét, mely után Csernus Mihály apátplebános zárta be lelkipásztori szeretettel intó és buzdító beszéddel a himnusz énekével végződő, eseményszámba menő, kitűnően sikerült és sokáig emlékezetessé maradó ünnepséget.

Délután fél 4 órakor hatvannégy sokgyermekes édesanya kitüntetését és megjutalmazását tette fel a koronát a Szeretet ünnepére.

Endrőd község „Zöldkereszt-segítőegyesülete” 21, a Stefánia-Szövetség 4, a Vöröskereszt-egyesület 4, Csernus Mihály apátplebános 35 fiatal anyát juttatott tíz-tíz-öt pengő értékű segélyhez, akik 1928 óta legalább 5 gyermeket hoztak a világra. Valamennyien nemzetiszalaggal díszített szép érmet is kaptak, hogy a falu népe kellő tisztelettel tekintsen azon áldozatoslelkű, házassági esküjükhöz hűséges, hitvestársi és anyai méltóságukat semmiféle társadalmi büntetés és lelketlen visszaéléssel be nem mocskoló derék magyar anyákra, akik Istentől nyert és nemzetfenntartó hivatásukat — valóban a keresztény erkölcs tisztessége és puritán nemessége értelmében töltik be.

Elszomorító, hogy a jelentkezők között egyetlen kiskisgazda felesége nem volt. Iparos neje is csak kettő, tanult emberé pedig csak egy: Kovács Mátyás igazgatótanító felesége, aki méltán kapta a kitüntetés érmet, mert 11 év alatt hat gyermeket hozott a világra.

A község előjárósága Kalmár Imre bíró és Pádár Miklós jegyző, a Stefánia-Szövetség Alapj Andor elnök, a Vöröskereszt-líók Cseh József dr. községi orvos vezetésével vett részt a főlemelő ünnepélyen, melyen Csernus Mihály apátplebános mondott dicsőítő beszédet „a házassági tiszta élet és anyai hivatás vitéz katonáiról”.

Tiszántuli kívánalmak

A Nemzeti Egység endrői szervezete nagyválasztmányi ülésén az Alföld, kiváltképpen pedig a Tiszántul életbevágó kérdéseivel foglalkozó határozati javaslatot fogadott el és elhatározta, hogy azt felterjeszti Darányi Kálmán miniszterelnökhöz és hasonló állásfoglalás céljából megküldi a társszervezeteknek. A határozati javaslatot teljes egészében alábbiakban közöljük.

Kegyelmes Urunk! Nagyméltóságod vezérsege alatt működő Nemzeti Egység Pártja endrői szervezetének nagyválasztmánya részletesen tárgyalta az ország egészséges fejlődését, erkölcsi, gazdasági és szociális vonatkozásban valóságos „belső revízióját” előkészítő és megvalósító „Darányi reformokat”, azok gyors és sikeres megvalósítását a keresztény magyarság világnézeti és anyagi megerősödését reméli, s ezért teljes bizalommal tekint és Isten áldását kéri Excellenciád nemes, korszakos jelentőségű kormányzati munkálkodására.

Nagy megnyugvást keltett a magyar falu komoly életfelfogású, sebényen dolgozó rétegei körében Nagyméltóságodnak azon bölcs és igazságos indítékokon alapuló törvényjavaslata, hogy a társadalmi rend és béke érdekében „B. listára” helyezni kívánja több vonatkozásban azokat, akik úgy a világháború alatt, mint azt követően a konjunktúra terített asztalai mellett ültek s csak morzsákat hullattak a nyomorgó „magyar Lázárok” millióinak. Bár a hadinyereség leadásától menekült béke-vámszedők erőlyesebb elbánást s a javaslat általánosabb kiterjesztését érdemelték volna, bizunk Nagyméltóságod bölcsességében, hogy a törvény gyors és kemény végrehajtása megnyugtatja azokat is, akik most csak félrendszerabálynak tartják a törvényjavaslatot.

Mélyszégyen tisztelettel s az ebből fakadó őszinte bizalom hangján bátorkodunk feltárni Nagyméltóságod előtt a Tiszántul népének alázatos kérését is.

A kis haszonbérletek sürgős bevezetése és a telepítés ígért kiterjesztése mellett, erőteljesebb megindítását kérjük a szikes-területek javításának jelentősebb államkölcson nyújtásával. A mai munkabérek mellett katasztrális holdankint legalább 160-200 pengő kamatmentes tíz év alatt térítendő kölcsön szolgálna erőteljesen a közigazgatási szempontból rendkívüli fontos munka megindítását.

Hangot kívánunk adni a Tiszántul valamennyi vármegyéjében feltűró panasznak, mely az állami utak építésénél — a Dunántullal szemben — mindig mostoha, méltánytalan elbánást látja és tapasztalja.

Nemcsak közigazgatási, de a változott külpolitikai viszonyok miatt is kívánatos, hogy a Tiszántul kemény magyar népe anyagi vonatkozásban is támogatást nyerjen az or-

szágos és bekötő utak intenzívebb kiépítésével.

A munkaalkalmak gyökeres biztosításának alapfeltételét az Armentesítő Társulatok alapos reformjában, tisztviselőinek az államiakkal egyenlő elbánásban s a lepasztott mamuth-fizetésekből felszabaduló tekintélyes összegnek a — dologi kiadások fedezetéhez való kapcsolásában látjuk s ennek megvalósítására Nagyméltóságodat alázattal kérjük.

Munkásainknak felujjítani bátorkodunk azon régi kérésünket is, hogy az állami közmunkák „háziilag”, a nyereszkes vállalatok teljes kizárásával végeztessenek. A megtakarított „profit” az államnak is, az egész munkásrétegnek is nagy anyagi előnyt jelentene.

Alázattal kérjük Excellenciádat, hogy a külkereskedelmi tárgyalások alkalmával rendkívüli fontosságot méltóztassék tulajdonítani a kisipari társadalom azon méltányos óhajának, hogy a „csere-árak” jelentékeny mennyiségben legyenek olyanok, amelyek olcsóbb nyers anyagot szolgáltatnak a kisiparnak.

Föltétlenül jogosultnak tartjuk a tisztviselő-társadalom alsóbb fokú tizezeinek azon régi kívánságát, hogy a „Tamassy-féle” törvény módosítások: az alsóbb és felső fizetési osztályokban élők alapfizetése arányosítottassék a békebeli színvonalon s a kisebb alapfizetések bevezetése mellett arányosan növekedjék a családi pótlékok összege.

Végül a mezőgazdasági termékeink további hasznos és előnyös értékesítését bátorkodunk Nagyméltóságod atyai gondjaiba ajánlani. Az utolsó hónapok aggasztóan befolyásolják kiskisgazda tömegeink hangulatát, tudjuk, hogy ezt a külpolitikai események okozzák, de a további esést a kormány hatékony és gyors közremunkálkodásától reméljük valamennyien.

Nagyválasztmányunk kegyelmességét kéri Nagyméltóságodnak széleskörű előterjesztéséért, de mint programjának hitvallói, törekvéseinek hűséges katonái, az „elleneséges áramlatok öntudatos védgátjai, csak úgy tudjuk pártunk tagjainak számát növelni és jelenlegi tagjait minden körülmények között megtartani, ha hitvatkozhatunk előttük Nagyméltóságod általános gondoskodására, mindenkit meghallgató jóságos egyéniségére és minden magyar vidék és méltányos kérelem felkarolására.

Amidőn ismételtelen mély hódolattal köszöntjük Nagyméltóságodat, vagyunk törhetetlen hűségünk és kitartásunk hangsúlyozásával alázatos katonái:

KALMÁR IMRE
elnök.

KLINGHAMMER LÁSZLÓ
titkár.

H I R E K

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó május 15-én Csorvára érkezett és résztvett ottani katolikus híveinek eucharisztikus ünnepségén.

Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró hónapokig tartó betegeskedés után, orvosai tanácsára a mátraházi honvédtiszt üdülőben pihen pár hélig. Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy népszerű főbíránk egészségi állapota lényegesen javulóban van.

Az Országos Zöldmező Szövetség több kiváló vezetőtagja érkezett hozzánk a vasárnapi „zöldmező-napra”. A délelőtt 11 órakor tartott nagygyűlésen hatalmas tömeg hallgatta a kitűnő előadókat. Dr. Piukovics József szövetségi ügyvezető alelnök a zöldmező-gazdálkodás nagyszerű eredményeit és jövő célkitűzéseit, dr. Szityori-Nagy Jenő a szarvasmarha-tenyésztés praktikus módozatait ismertette, Csernus Mihály apátplebános a Köröshajózás fontos mezőgazdasági jelentőségét tárgyalta, dr. Lenk miniszteri tanácsos, mint a Földművelésügyi Minisztérium képviselője — a gazdatársadalom tudatos összefogásának és közös erőfeszítésének szükségességét hangoztatta. — Délután 6 és 8 órakor „zöldmező-film” bemutatása következett a Népház mozitermében. Vendégeink másnap az új bükkönyös és lucernás telepítéseket szemlélték meg.

Halálozás. Beliczey Géza nagybirtokos, Békésvármegye felsőházi tagja, a Vármegyei Gazdasági Egyesület országos elnöke 76. évében elhunyt. A vármegye gazdatársadalmára őszinte részvétellel kísérte utolsó útjára az érdekes gazda-vezért.

Esperesi-gyűlés. Az endrői esperesi kerület május 4-én tartotta tavaszi gyűlését Szarvason. Az egyházi és iskolai ügyek alapos és beható tárgyalása után Fetzer József pápai kamarás, esperes vendégei voltak a kerület papjai.

Békésvármegyei Törvényhatósági Bizottsága május 13-án tartotta tavaszi rendes közgyűlését dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán elnöke alatt. A tárgysorozat előtt a közgyűlés Csernus Mihály apátplebános indítványára nagy lelkesedéssel üdvözölte az ország kormányzóját: nagybányai *Horthy Miklóst*. A tartalmas alispáni jelentéshez többen szóltak hozzá, s végül Márky Barna alispán egyenként adott felvilágosítást az érdeklődőknek. Szokás szerint egyhangulag tudomásulvették az alispáni jelentést.

A tárgysorozat pontjai közül az üresedésben levő másodfőjegyzői állás betöltése okozott nagyobb izgalmat és lázas korteskedést a bizottsági tagok, illetve pályázók között. A többség szótöbbséggel dr. Haviár Lajos tb. főszolgabíró, vármegyei aljegyzőt választotta másodfőjegyzővé.

Majd dr. Darányi Kálmán miniszterelnök, továbbá dr. Marschall Ferenc földművelésügyi és dr. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter leiratát hallgatta meg a törvényhatóság. Székács István biz. tag indítványára a közgyűlés ragaszkodó bizalmát előlegezte az új kormányhoz és nagy örömmel látja a kormány gyors munkáját a győri program megvalósítása érdekében.

Több, közérdekű kérdés foglalkoztatta még a törvényhatóság közgyűlését, mely a déli órákban ért véget.

Mozgólódás a felsőházi póttag választása körül. Beliczey Géza felsőházi tag halálával helyére Harsányi Pál póttag nyert behívást a felsőházba. A „Békés” c. vármegyei lap közlése szerint — bár még messze van a döntés, de már is megindult a mozgólódás. A jelenlegi helyzet az, hogy a jelenben egy rendes tag *békéscsabai*: Szeberényi Lajos ev. esperes, a másik *gyulai*: Harsányi Pál ref. esperes.

A törvényhatóság vidéki tagjai már most a közgyűlésen tárgyalták egymás között, hogy új tud az igazság és méltányosság szerint sem gyulai, sem csabai, hanem a járássok valamelyikéből lehet.

Mivel ugyanis a két felsőházi rendes tag közül egyik a református, másik az evangélikus egyház vezető lelkésze, s ez ideig mindig a két megyei város adta a felsőházi tagokat, a viszonyosság és belátás azt kívánja, hogy legközelebb a vidék járásaiból, s a katolikus egyház arra érdemes lelkész tagjai közül kerüljön ki az új tag.

SCHUSTER FERENC államilag vizsgázott fogász Gyomán, Kossuth Lajos utca 36 szám alatt (Herdi ház) fogászati működését újból megkezdte.

Irtak a Németországi munkások. Bartha András (Ermsleben, Malzmühle), Giricz Lajos, Dobai János, Fekécs Lajos, Giricz Eszter, Mészáros Mátyás munkástestvéreknek hálás köszönetünket küldjük a megemlékező, kedves sorokért, gondolunk reájuk, imádkozunk értük és várjuk őket vissza körösparti öreg falunkba. — Az ujságot küldjük pontosan!

Szülők figyelmébe

A gyakorlati irányu gazdasági középiskolák bevezetése erőteljesen gyarapította a polgári iskolák jelentőségét és létjogosultságát.

1. Amíg ugyanis a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur 108.330/1938. IX. ü. o. sz. rendelete alapján — a polgári iskola I.—IV. osztályából a *gimnázium* megfelelő magasabb osztályába csak az a tanuló léphet, aki a polgári iskola legalább két legutóbbi osztályát *jeles* vagy *jó* eredménnyel végezte és a két iskola *tanítástervének különbözetéből* sikeres különbözeti magánvizsgálatot tett, ugyanakkor a gazdasági középiskola első osz-

tályába — minden vizsga nélkül — felvehető az, aki a polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte.

2. A gazdasági középiskola négy osztályának sikeres elvégzése után nyerhető *érettségi bizonyítvány* mindazokra az állásokra és tisztségekre képest, amelyek elnyeréséhez az 1883: I. törvénycikk, vagy más jogszabály értelmében középiskolai érettségi szükséges.

Képesít továbbá a gazdasági akadémiákon, ugyszintén más szakfőiskolákon. Végül a m. kir. József Nándor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karának mezőgazdasági osztályán, közgazdaságtudományi karának közgazdasági és kereskedelmi osztályán, valamint gazdasági szaktanárképző intézetében folytatandó tanulmányokra.

Az új iskola-típus tehát több új életpálya lehetőségéhez juttatja a polgári iskola tanulóit. *Hómann Bálint* kultuszminiszter kiváló gyakorlati érzelme oldotta meg a polgári iskola jövő fejlődésének irányvonalát.

Nem volt tehát fölösleges és hiábavaló Endrődön és másutt polgári iskolákat létesíteni. A mai fejlettebb népkultúra megköveteli a polgári iskola nyújtotta tudását és általános műveltséget minden fiától, legyen az gazda, iparos, kereskedő vagy munkás.

A kiválóbb képességgel és szorgalommal megáldott gyermekek előtt pedig megnyílt a továbbtanulás és tehetség-érvényesülés új korszaka. Helyrehozhatatlan kárt okoz családjának és gyermekének azon szülő, aki még most sem érti meg az idők sürgető szavát és nem akarja, hogy fia vagy leánya többet tudjon, mint ő és alaposabb felkészültséggel birkózzék meg a változott élet nehéz feladataival. Vagyont nem mindenki, de több tudást és jobb nevelést mindenki adhat gyermekének!

Olvasóinkhoz!

A nyomdai, terjesztési és postaköltség emelkedése tette elkerülhetetlenné, hogy a „Hármas-Körös” árát az eddigi 6 fillérről **nyolcra** emeljük. — Bár a szerkesztést „ingyen” végzik az illetők, mégis évi 2-300 pengő „ráfizetés” volt a lapra. — A kiadási költségek emelkedésével ez is növekednék, ha a régi áron adnók az ujságot.

Örömmel látjuk, hogy olvasótáborunk állandóan nő és valósággal türelmetlenséggel várják a lap megjelenését, sőt sokan azon kéréssel is fordultak hozzánk, hogy hetenként adjuk ki a Hármas-Körös-t, hisz Endrőd 15.000 lakosa megérdemli és elbir egy heti-lapot. Az anyagiak elégtelenségén kívül az is akadályozza e tervet, hogy a négyszeres

Hirdessen a Hármas-Körösben!

Endrődön 1200, vidéken 200 család olvassa!

munkatöbblet segédszerkesztő beállítását tenné szükségessé, s ez megint évi 1000—1200 pengő rendkívüli kiadást jelentene.

Ezuttal tehát maradunk a régi keretek között.

Kérjük azonban olvasóinkat, hogy a vizsgák alkalmával a *június-, július- és augusztusi számok drát, összesen 24 fillért adják át körzetük tanerőinek*, hogy ők befizethessék ezt a kiadónak, amely gondoskodik arról, hogy a tanyai lakosok a nyáron is pontosan megkaphassák a példányszámokat.

Azt a kedvezményt is nyújtjuk helybeli előfizetőinknek, hogy akik egész évre befizetik kiadónkunknak (Walthier igazgató, polg. iskola) az előfizetési díjat, azok évi 80 fillérért kapják továbbra is a lapot!

Cirkusz

Ugynevezett nagy produkciókat mutat be a cirkusz. Csodaszép fiatal nő áll az arénába helyezett oroszlánkeletre. Egy darab cukrot tart a fogai közt. Hozzá lép az oroszlán és szájával veszi ki a lány szájából a cukorfalat. Az igazgató harsány hangon hirdeti szét:

— Ézer dollár jutalom annak, aki utána csinálja.

Mélységes csend. Végre megszólal egy hang a karzaton:

— En utána csinálom. Vigye ki az oroszlánt.

A hivatali főnök kérdezi:
— Mondja Kádár ur, dohányszik ön?
— Igen főnök ur, dohányszik!
A hivatali főnök:
— Csak azért kérdelem, mert akkor el kell zárnom a szivarjaimat.

Az anyákat áld meg

Irtta: BARTHA ANDRÁS.

A holdsarló jóillatu
Fénysarjuba vágott,
Ártatlanul pihegnek a
Fák a virágok...
Derengő, szűz hajnaltájon
Jönnek élni, lenni,
S tanítják az embereket
Máriához menni!...

Mária, te galambfényű
Édes anyaasszony:
Olyan ma itt minden anya,
Mint te, mint az alkony.
Sirnak, mert az élet olyan
Álnok, komisz, durva
S csak a rózsák hajolnak le
Égő bánatukra...

Mária, te tudod, hogy itt
Fáj anyának lenni,
Fiat szülni, ringatni s a
Keresztről levenni!
Vándorutak szegényének
Szülni nyögve — árván,
S kopott, megtért vándorokat
Ringatni a vállán.

Nincs ibolyám, amelyik csak
Nekem illatozzon,
Siró vagyok, szürke vagyok,
Mert magyar a sorsom!
Fáj a lelkem... de akkor hát
Anyámé hogy fájhat?
Mária, majd szeretsd Te is,
Óvd meg az anyámat!

Szövetkezeti nap

Az Öregszőlői ünnepséget május 7-én este a Katolikus Legényegyesület által rendezett lampionos felvonulás nyitotta meg. A menet Csernus Mihály apát úr és Kalmár Imre községi bírónál tisztelegte.

Május hó 8-án reggel zenés ébresztő hívta fel a lakosságot a nap jelentőségére. Lovas bandérium kísérette ki az apátplebános urat az Öregszőlői kápolnába, ahol a környék lakosságának tömeges részvételével ünnepélyes szentmisét tartott. Ezt követően szentelte fel a Hangya szövetkezeti és az Öregszőlői Katolikus Legényegyesületi zászlókat. A Hangya szövetkezeti zászlóanyai tisztelt Diénesné Hajdu Emma tanítónő, a Hangya-szövetkezeti Asszonycsoport elnöke, az Öregszőlői Legényegyesületét Gróf Zichy Rafaelné látta el, akinek képviselőjében Illés Mária, a Magyar Szövetkezeti Asszonyliga titkárnője jelent meg.

A zászlószentelési akcióval kapcsolatban a zászlóanyák a szalagot lelkes beszéd kíséretében tűzték a zászlóra. Dinya Máté, a Hangya Szövetkezet elnöke és Hunya Elek legényegyesületi elnök vették át azokat. Ezután a Tejszövetkezet helyiségét szentelte fel az Apát úr. Beszédében kifejezést adott azon reményének, hogy a kis üzem a szövetkezet tagjainak hathatós támogatásával mindig szélesebb alapokon fog működni a kétségi lakosok felsegítésére.

A Hangya udvarában felállított hatalmas sátorban kezdődött ezután a Hangya és a Tejszövetkezet ünnepi gyűlése, amelyet Csernus Mihály apátplebános, mint a Hangya szövetkezet díszelnöke nyitott meg a Himnusz eléneklése után. Rámutatott a szövetkezeti szellem fejlesztésének nemzetgazdasági jelentőségére. Knapcsék Bálint legényegyesületi tag nagy hatással szavaltta el Bartha András helybeli parasztköltőnek ez alkalomra írt „Egy eszme csodavára” című költeményét. Péczely Sándor Hangya főtisztviselő emelkedett ezután szólásra és a szövetkezeti élet minden ágát ismertető beszéd kíséretében átvette a zászlót. Dr. Jakab László az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ kiküldötte szép beszédben mutatott rá a tejtermelés jövedelmezőségére és a Tejszövetkezeteknek az érlelésben kifejtett eredményeire. Az Iparos Dalkör a szövetkezeti induló (Dr. Orbán Sándor szerzeménye) eléneklésével fejezte be az ünnepi gyűlést, amely után az Öregszőlői Rk. Legényegyesület ünnepségét Timár Vince legényegyesületi pénztáros szavalata nyitotta meg. Jakus István legény nagy tetszést aratott beszéde után Csernus Mihály apátplebános, az ünnepség díszelnöke lelkesítő beszéddel zárta be a díszgyűlést. Ezután a dalkör a Hírszekegyet énekelte el.

Az ünnepséget követő közében 267-en vettek részt.

Az ebéd alatt ikfalvi Diénes Izra tanító, a Hangya ügyvezető igazgatója és a Tejszövetkezet elnök-ügy-

vezetője üdvözölte Csernus Mihály apátplebánost, az ünnepség díszelnöket, a járási és községi közigazgatás képviselőjében megjelenteket, a Hangya-Központ, az OMTK és a Tejszövetkezetek kiküldötteit, Tüköry József dr. földbirtokost és a vendégeket. Az emelkedett hangulatú ebéd után felszóltak még Csernus Mihály apátplebános, Péczely Sándor Hangya központi főtisztviselő, Dr. Jakab László az OMTK kiküldötte, Tüköry József dr., Illés Mária a Magyar Szövetkezeti Asszonyliga titkárnője, Kurilla Miklós a sarvasi Hangya szövetkezet igazgatója és Legeza Tibor dr. ügyvéd.

Az ebéd alatt az Iparos Dalkör énekszámával és Farkasinszki Imre cigányzenekara muzsikájával szórakoztatta az ebédet résztvevőket.

Az esti Hangya-bálon mintegy 300-an vettek részt. A jókedvű fiatalok a hajnali órákig ropták a táncot.

Az Öregszőlői szövetkezeti ünnepség megrendezésének fárasztó és nagy körülmények közötti igénylő nehéz munkájának oroszlánrészét Diénes Izra tanító, ügyvezető igazgató vállalta, akinek hathatós segítőitársai voltak szövetkezeti munkatársai, különösen Dinya Máté, a Hangya szövetkezet agilis elnöke, aki a szövetkezeti mozgalmak lelkes zászlóhordozója. A legényegyesületi ünnepséget szeretteivel rendezték meg Fölföldy Béla lelkész-elnökkel Paróczai Gergely tanító, aki az egész ünnepség sikerének érdekében sokat fáradozott.

A Hangya szövetkezet a közében 76, Tüköry József dr. földbirtokos 15 egyéni vendéget, ezenkívül 35 iskolásgyermeknek tette lehetővé, hogy az ebédből ők is részesüljenek.

Az engedelmesség jutalma.

Meglepő történetet mondott el utastársainak a gyorsvonat egyik utasa. Elmondta, hogy vallásos édesanyja egyik szombaton délben így szólt hozzá:

— Miksa fiam, — mondotta — tovább már nem halogathatsz a húsvéti szentáldozásodat. Ma délután feltétlenül végezd el szentáldozásodat és holnap a szentáldozásodat.

— De édesanyám, — vettem ellene — ma délután nem lehet. A reggálnak van gyakorló órája, meri készülünk a versenyre. Ha én elmaradok, nem gyakorolhatnak a többiek sem.

— Édes fiam, — erősködött az édesanyám — tudom én azt, hogy mindig van pótevezős, aki a hiányzókat helyett beáll a többi közé. Ma egyszerűen el fogsz maradni és nem lesz olyan nagy baj. Fontosabb a lelked üdve és a vallásos kötelességed.

Aznap ebéd után nagyon kellemlenül éreztem magamat. Nem annyira a gyónástól fróltam, mint attól, hogy mit fognak szólni társaim ha elmaradok. Gúnyolni fognak és

csipkedni hónapokon keresztül. Újra szóltam az édesanyámnak:

— Majd máskor megyek, édesanyám. Lásza be, hogy nem hagyhatom cserben versenyzőtársaimat. Édesanyám nagyon szomorúan nézett reám és szemében megjelentek a könnyek. Szomorú arca és könnyei rendesen nagy hatással voltak az én fiatal, de édesanyámat szerető lelkemre. Nem akartam neki szomorúságot okozni, elmaradtam hát a csónakázásról, elmentem elvégezni szentgyónásomat és másnap a szentáldozáshoz járultam.

Ahogy hazamentem, anyám a vasárnapi újságot mutatta és újjával rábökölött egy közleményre. Nagy betűkkel olvastam: „*Fiatal csónakázók halálküzdelme a folyóban!*” Végig futottam az újságcikket, melyben az állott, hogy szombaton délután az ifjúsági reggálnak öt fiatal tagja trenirozott a folyón a legközelebbi versenyre. Egy gőzhajóval találkoztak és annak erős hullámai felborították a csónakot, úgyhogy valamennyien a folyóba estek. Csak nagy nehezen bírtak megkapaszkodni hárman a felborult csónakban, kettőt pedig a megfulladáshoz közel húztak ki a közben segítségükre siető parti halászok. Az egyik már annyi vizet ivott, hogy eszméletét is elveszítette.

Végigborzongott hátamon a hideg. Szerettem ugyan csónakázni, de nem voltam jó uszó. Biztosan belepusztultam volna a folyóba. Akárki mit beszél, azt nem tagadhatja le, hogy húsvéti gyónásomnak köszönhetem az életemet. Ha akkor más időre halasztottam volna annak elvégzését, emberi számítás szerint már hullalennék. És hol lenne a lelkem? Húsvéti gyónás nélkül szörnyű állapotban kerültem volna az örök, igazságos, de szigorú Birónak trónusa elé.

Megindult lélekkel csókoltam meg édesanyám kezét, akinek anyai gondossága és fia lelkéért aggódó jósága bírt engem rá arra, hogy keresztény kötelességemnek azon a napon tegyek eleget, amidőn a halál fenyegetett.

Hány vallásos ember van, aki hajlandó elvégezni ugyan húsvéti szentáldozását, de hétről-hétre és napról-napra halogalja azt. Helytelenül cselekszenek! Az ilyen kötelességet jobb elvégezni minél hamarabb.

Endrődi népesedési adatok április 15-től május 15-ig.

Keresztiség szentségében részesültek: Varga István gazd. cseléd, fia István, János. Farkasinszki Mihály csimadia-segéd, leánya Margit. Hornok Vince munkás, fia Vince. Kurilla Lajos gazd. cseléd fia Lajos, István. Köles Gergely napszámos, fia Lajos. Dógi Lajos zenész leánya Julianna, Erzsébet. Szujó Lajos földműves, fia Imre, Mátyás. Dinya József konyhakertész, fia Tibor, József. Timár Pál földműves, fia Béla, Pál. Hegedüs József földműves, fia József, Imre. Dinya Bálint földműves, fia Béla, Bálint. Lapatinszki Péter kovács leánya Olga, Mária. Vaszkó Lajos földműves, fia János. Timár Zakariás munkás, leánya Emilia. Németh György munkás fia György. Hegedüs János földműves, fia Béla, István.

Hunya Ince földműves leánya Irén, Gizella. Salamon Sándor ács, fia Sándor, Tibor. Szurovecz Imre földműves, leánya Cecilia, Ilona.

Házasságot kötöttek az Ur oltára előtt: Koloh József földműves rk. és Hegedüs Mária Magdolna rk. Giricz Antal földműves rk. és Gyuricza Franciska rk. Hegedüs Péter Pál gazd. cseléd rk. és Cikkely Etelka rk. Timár Gergely kovács rk. és Kovács Mária rk. Vaszkó Vendel földműves rk. és Tóth Terézia rk. Hunya Imre Lajos földműves rk. és Véha Cecilia rk. Gyuricza Lajos munkás rk. Varju Etelka rk. Uhrin Vendel közs. irodatiszt rk. és Duda Klára rk. Hunya Béla földműves rk. és Gellai Cecilia rk.

Elhunytak az Urban: Özv. Koloh Imréné Vaszkó Róza 78 éves, szerviszivbaj. Özv. Bánfi Sándorné Vrana Veronika 69 éves, szerviszivbaj. Özv. Szatmári Lajosné Kovács Terézia 29 éves, tüdőgyümőkór. Farkasinszki Margit 3 napos, veleszületett gyengeség. Varju Mátyásné Tóth Mária 70 éves, tüdőlob. Gyuricza Magolna 11 éves, tüdőgyümőkór. Timár Jánosné Hatvani Rozália 70 éves, agyszélhűdés. Porupcsánszki Boldizsár 4 hónapos, tüdőlob.

Eljegyzések: Uhrin József földműves Timár Margittal. Timár István hentes-mészáros Harnos Margittal. Bukva Lajos munkás Dinya Irma Irénnel. Knapcsék Bálint földműves Szosznayk Etelkával. Hanyecz Imre szabó Timár Etelkával. Timár Elek földműves Timár Katalin Ceciliával. Timár Imre földműves Vaszkó Máriaival. Timár László Péter Pál földműves Gubucz Irma Veronikával. Kalóczkai János gazdálkodó Majoros Krisztinával. Hanyecz Elek kőműves Szmola Máriaival. Kertes Lajos szabóság Dávid Eszterrel. Kertes Imre pék Hanyecz Eszterrel. Szabó Frigyes földműves Kovács Etelkával.

Egy eszme csodavára

Az Endrőd-Öregszőlői Hangya zászlószentelési ünnepélgére.

Mint ahogy egy mese télben, estén nyarban Támad s lesz egy nemzet kincse, krónikája: S mint ahogy alkonyat kezdődik meg esténk: Úgy jött a rögökből hajdan a mi eszménk...

Megzajdult, háborgott... teret kért és jogot. Nagy testvériségről s jövőről álmódott. S mikor kifosztottan dalolni sem mertünk, Felsikoltott kérőn: testvér, szövetkezzünk!

Negyven év... birok, harc... majdne egy [felszárad,

Hogy felépítettük ezt az eszmevárat... A mult vándorai már régen pihennek, Jöttünk mi s az ormon, ma lobogók lengnek.

Zöld-fehér... Becsület, tisztafényű Béke, Hajszás tegnapunknak ime itt a bére! Testvérek, nézzetek... van-e mocsok rajta? — Tiszta, mint az ország maroknyi magyara!

Nincs itt stréberkedés, nincs egyéni érdek, Hozzánk karéjért a koldus is betérhet, Mert jó nyelhe van egy fáradt kézfogásnak, S azoké az érdem, akik mellénk állnak!

Elhagyott, bús, szegény a mi honuk népe, Száz arany hatost ér egy csepp verejtéke! S ezer leborulást egy-egy ért kalásza! — Mégis a társalan-csók hidegét fázza.

De bomlik a zászlónk, rá szent hittel nézzünk, Aldott lehullás a mi testvériségünk, Ragyog, mint a csillag, puha, mint a felleg, Patyolatfénye a magyar szeretetnek!

Arany csodavár ez... szívkapuja tárva, Bejöhet az özvegy, bejöhet az árva, Minden errejárót hívunk, várunk, kérünk, Válgon kincsekké a hulló verejtékünk!

Lobogónkra a cél színezte a zöldet: Ha szenvedsz is, testvér, ne hadd el a földet: S a fehér halk-könyként remeg, kér és [fénylik!

Tartsunk ki a gazdag magyar mezőn végig! ...Itt van a szivetek?... bontsátok meg halkan - S áradjatok meg egy közös akaratban, Itt a cél, melyet évekig kerestünk, Testvér, magyar testvér! Jer hát: szövet- [kezzünk!...

Irta: BARTHA ANDRÁS.

Endrőd község előjáróságától.
1244/1938 sz.

Tárgy: A mezőgazdasági munkák zavartalanágának biztosítása.

Hirdetmény.

Földmívelésügyi Miniszter Úr 63000/1938 sz. és Főszolgabíró Úr 1522/1938 sz. rendelete a fenti tárgyban a következőképen rendelkezik.

A munkaadók aratási, cséplési munkákra, de általában bármely mezőgazdasági munkára is csak hivatalos mezőgazdasági munkásokat alkalmazhatnak. Aratási, hordási, cséplési vagy bármely mezőgazdasági munkát nem cseléd minőségben elvállalni szándékozó munkásokkal a szerződés a munkások többségének lakóhely szerint illetékes előjáróság előtt az alakszerűség megtartásával kell megkötöni. Ellenkező esetben a követelések csak a rendes bíróság előtt érvényesíthetők. Eléni csapás esetére a fizetendő munkabérré néve a felek külön megállapodást létesítsenek. A hatóság felügyel, hogy a munkások a közegészség és közérkölciség kívánalmainak megfelelő elhelyezési nyerjenek. Mezőgazdasági munkára iskolázatlasi kötelezettségek alatti álló gyermekeket csak az oktatási órákon kívül lehet alkalmazni.

Munkaadók figyelemmel legyenek arra, hogy az általuk elért és elérendő jövedelem többtől a munkás szintén részesedjék.

Ha a mezőgazdasági munkások részére készpénzben vagy terményben fizetett napszám-bérek annyira alacsonyak, hogy az adott viszonyok között a saját és családja megélhetését nem biztosítják, bárki kérheti a legkisebb, napszám-bérek megállapításának elrendelését. Kérelem közvetlenül Miniszter Úrhoz nyújtható be.

Arató-géppel való béraratás minden körülmények között tilos. Ha azonban a hatóság azt állapítaná meg, hogy munkásiány jelentkezik, vagy a munkások vonakodnak a munkábaállás, illetve a munkavállalástól, vagy indokolatlanul elfogadhatatlan követelésekkel lépnek fel a munkaadóval szemben, az arató-gépek használatát egyeseknek, vagy esetleg a község, illetve a járás, egész területére engedélyezni fogja. Munkabeszüntetés esetén pedig a Főszolgabíró az e célra rendelkezésre álló idegen munkásokat, illetve arató-gépeket fogja a munkaadók rendelkezésére bocsájtani.

Figyelmezteti a hatóság a lakosokat, hogy minden kinálkozó munkaalalmat ragadjon meg, iparkodjék szorgalmas és becsületes munkával a téli megélhetéshez szükséges anyagi eszközöket annál is inkább biztosítani, mert mint az elmult, úgy az elkövetkezendő télen sem lesz semmiféle inségmunka. A hatóság és a községi előjáróság a munkásság magatartását a legéberrebb figyelemmel fogják kísélni és így megfogják tudni állapítani azt, hogy ki az, aki önhibáján kívül és ki az, aki saját hibájából került inséges helyzetbe.

Az utóbbiak semmiféle támogatásra nem számíthatnak.

A lakóhelyükön elhelyezkedni nem tudó gazdasági munkások, valamint munkást kereső munkaadók első-sorban elhelyezkedésük végett a vármegyei gazdasági felügyelőséghez forduljanak, csak másodsorban az Országos Gazdasági Munkaközvetítő irodához. (Budapest, V. ker. Kossuth Lajos tér 11.)

Endrőd, 1938. április 13.

Az Előjáróság

Gabona és állatárak

A gaonapiacra a buza és tengeri iránt megélenkült kereslet jótékony áremelkedést hozott. A 80 kilós tiszavidéki búzát 23.30—23.40-es áron, az árpát 16.50-, a zabot 16.30-, a tengerit 14.80—15 pengős áron vásárolták budapesti átvételben.

A sertésvásár irányzata az elmult két héten lanyha volt. A felhajtás hetenkint 2—3000-el multa felül a máskori átlagot, a 4—6 filléres áresést ez okozta. Fialat legalább 120 kilós sertésért 102—104 fillért, könnyebbekért 96—100-, durva öreg sertésekért 84—90 fillért fizettek.

A borjувásáron sem látszik hatása az ígérkező nagy idegen forgalomnak. Pedig a nemzetközi vásár sok látogatója is emelte a fogyasztást. Minőség szerint 82—98 fillér között mozgott a szopósborkuk ára kilogrammonként.

Szerkesztői üzenetek

H. P. helyben. Nincs igaza abban, hogy a kormány „keveset tesz”. Az ország anyagi helyzete és adófizetési képessége, no meg készsége az előfeltétele annak, hogy a kormány a nép minden jogos és méltányos kívánságát valóra válthassa. Várjuk türelemmel az elkövetkező hónapokat, hisszük, hogy a győri program megvalósítása kapcsán azok a kérdések megoldásra jutnak, amelyeket levelében említ.

Többeknek. A Jézus Szive Szövetség tanácsolja ugyan a havi szentgyónást és gyakori áldozást, de nem követeli ezt. Megelégszik azzal, ha a tagok legalább husvétra és karácsonyra gyónnak. Tagdíj nincs. Illó azonban, hogy a Jézus Szive Hírnök minden katolikus család asztalán ott legyen. Egy szám ára 4 fillér. Ez még a munkáscsaládoknak sem sok. A havi összejövelekre nemcsak a csoportvezetők, hanem a tagok is eljöhhetnek, sőt kívánatos is.

A Jézus Szive Társulat tagjai a Szövetség vallásosabb tagjaiból regisztrálnak. Havonként járulnak a szentségekhez, s résztvesznek a Társulat első pénteki ájtatosságán. A Társulat tagjai az elnyerhető búcsúk folytán sok kegyelemben részesülnek, amelyet felajánlhatnak elhunytjaikért. A tagsági könyvecske 10 fillér. Kapható Varga Imre társulati vezetőnél. Timár J. — Jól teszi, ha belép a Népszövetségi Temetkezési-Egyletbe. Az elmult két év alatt sok endrődi kapott jelentős temetkezési segítyt az Egylettől. Jelentkezhet Gincz János Egyházi pénztárosnál.

Buzából 989, burgonyából pedig 1694 millió mázsa volt a világtermés eredménye

A mezőgazdasági termelés a mult évi eredményéről most adta ki a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet részletes jelentését.

A legfontosabb mezőgazdasági termény a buza. Ennek tavaly 103 millió hektár volt a learatott területe és 989 millió mázsa a termése. A terület az előző év átlagához mérten 6.4 százalékos emelkedést mutat, a termés mennyisége csak 2.6 százalékkal haladta meg az előző öt év átlagos termését, jelölül annak, hogy éppen a buza tekintetében a mult év nem mondható kedvezőnek. A rozs-ból 19 millió hektárnyi területen 722 millió mázsa termett. Ennél a terménynél a terület 2.1 százalékkal nagyobb, a termés ellenben 6.5 százalékkal kisebb volt az előző öt év átlagánál. Árpát 24 millió hektáron, zabot pedig 38 millió hektáron termelnek, így a gabonatermő területek összesen mintegy 190 millió hektárt foglalnak el a világ termelő területeiből, kikerekítve azoknak az államoknak adataival is, amelyekről statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. A tengeri-termés a mult esztendőben 53 millió hektáron 906 millió mázsát eredményezett. Ennél a terménynél az eredmény az átlagosnál jobb volt. Burgonyából 12 millió hektáron 1694 millió mázsa termett.

Megvizsgálják Békésvármegye talaját

Marschall Ferenc földmívelésügyi miniszter nemrégiben bejelentette a képviselőházban, hogy a Földtani Intézet geológusaiból és szakértőiből álló nagyobb bizottságot küld le Békés vármegye területére, hogy ott agrokémiai, agrobiológiai és geológiai, tehát talajtani vizsgálatokat végezzenek és ezekről különleges térképeket készítsenek. A térképek segítségével meg lehet majd állapítani, hogy a föld valójában milyen terményeknek felel meg a legjobban. A talajösszetétel megismerése után ugyanis könnyebben valószínűsíthető meg az irányított gazdálkodás.

A Földtani Intézet részéről Kreybig Lajos dr. gazdasági főtanácsos, főgeológus vezetésével, Sümeghy József dr. főgeológus, Buday György gazdasági magántanár, Endrédy Endre dr. vegyész, Abonyi György vegyész, Babarczy József gazdasági akadémiai tanársegéd, Sik Károly dr. segédvegyész, Hann Ferenc dr. királyi vegyész, Török László dr. vegyész és Vitkovszky Endre dr. vegyész érkeznek le Gyulára. A tervek szerint az öszre elkészülnek mindazok a térképek, amelyek kiinduló pontjai lesznek nemcsak Békés-vármegye, hanem az egész Tiszántul fokozottabb mezőgazdasági kulturájának is.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.
ENDRÖD

Fiókinlézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellet.

Népházi. Szövetkezetben kitünő friss árakat olesón kap.

A népházi „kisboltba“

kitünő friss árak érkeztek. Nagyszerű szalámi, elsőrangú vastagszalonna, hetenkint a híres „Zeidl féle virsli“ kapható.

Kondorostanyán

és a körösöntul olcsó kisbirtokok eladók előnyös fizetési feltételek mellett, jelentős kölcsön nyújtásával.

Értekezni lehet

dr. Tóth István ügyvédnél.

Nincs szüksége „zöldhitelre“?

Keresse fel az Endrőd-Gyomai Takarékpénztárt, ahol a legmagasabb és legjutányosabb kölcsönt kaphatja idej természetére.

A Körösöntul

25—30 holdas tanyát, a piac-tér közelében kisebb házat keresnek vételre. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R. T. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti „gén.

Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdaja
Törökszentmiklós. Telefon 21.

VASUTI MENETREND.

Gyomára érkező vonatok.

Budapestről	2.21
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.30
Vésztőről	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.19
Budapestről	10.21
Vésztőről	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről, gyors	11.57
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Vésztőről	16.51
Békéscsabáról, gyors	16.58
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.89
Vésztőről	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok.

Békéscsabára	2.34
Vésztőre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.31
Budapestre, sebes	8.20
Békéscsabára	10.28
Békéscsabára, gyors	11.58
Budapestre, gyors	11.59
Vésztőre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	16.59
Békéscsabára, gyors	17.37
Vésztőre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.49
Vésztőre	21.50
Budapestre	23.00